

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **K. M.**,
bytem X
zastoupena Mgr. Simonou Dostálovou,
advokátkou se sídlem 28. října 3346/91, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 26. 4. 2021, č. j. MPSV-2021/1737-924/10,
sp. zn. SZ/MPSV-2021/1737-924,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2021, č. j. MPSV-2021/1737-924/10, sp. zn. SZ/MPSV-2021/1737-924, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 2 600 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyně, Mgr. Simony Dostálové, advokátky se sídlem 28. října 3346/91, 702 00 Ostrava.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se včasné podanou žalobou, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“), domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo podle ustanovení § 90 odst. 1

písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“) změněno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky ve Zlíně (dále též „správní orgán I. stupně“ nebo „úřad práce“) ze dne 29. 1. 2018, č. j. 4945/2018/UHR (dále též „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím bylo rozhodnuto tak, že se žadatelce J. K., nar. X, matce žalobkyně (dále též „oprávněná“), na základě žádosti o příspěvek na péči ze dne 21. 8. 2017 nepřiznává příspěvek na péči, neboť bylo zjištěno, že podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o sociálních službách“), nelze oprávněnou považovat za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nepotřebuje každodenní pomoc nebo dohled alespoň ve 3 oblastech základních životních potřeb. Oprávněná dle prvostupňového rozhodnutí nezvládá z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu 2 základní životní potřeby, a to osobní aktivity a péči o domácnost.
3. Žalovaný prvostupňové rozhodnutí změnil tak, že oprávněné od 21. 8. 2017 do 13. 2. 2018 nárok na příspěvek na péči nevzniká a od 14. 2. 2018 do 12. 6. 2018 se příspěvek na péči přiznává ve výši 13 200 Kč měsíčně. Dále uvedl, že se účastníkem řízení po úmrtí oprávněné dne 12. 6. 2018 dle ustanovení § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách stala osoba blízká, která oprávněné poskytovala pomoc, a to žalobkyně.

II. Napadené rozhodnutí

4. Žalovaný shrnul průběh řízení. Uvedené rozhodnutí úřadu práce ze dne 29. 1. 2018 bylo změněno rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 3. 2019, č. j. MPSV-2018/58850-924/11 tak, že se oprávněné od 1. 10. 2017 přiznává příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně a od 1. 2. 2018 do data úmrtí oprávněné se příspěvek na péči zvyšuje z částky 880 Kč na částku 13 200 Kč měsíčně. Toto rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 12. 11. 2020, č. j. 32 A 32/2019 – 48 a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Na základě rozsudku Krajského soudu v Brně si žalovaný dne 6. 1. 2021 vyžádal pro účely odvolacího řízení posouzení stupně závislosti Posudkovou komisí MPSV, oddělení výkonu posudkové služby v Brně (dále jen „PK MPSV“), přičemž PK MPSV požádal o posouzení zdravotního stavu oprávněné od podání žádosti o příspěvek na péči (21. 8. 2017) k datu jejího úmrtí (12. 6. 2018).
5. Zdravotní stav oprávněné byl přezkoumán a zhodnocen na jednání PK MPSV dne 23. 2. 2021, kdy prostudovala podkladovou dokumentaci a zhodnotila, že je dokumentace dostatečná k projednání věci v nepřítomnosti a k přijetí posudkového závěru. Zdravotní stav oprávněné měla PK MPSV za dostatečně zdokumentovaný a umožňující vyslovení posudkového závěru. Sociální šetření, které bylo prostudováno a jehož kopie byla založena do spisu, bylo rovněž zhodnoceno v kontextu se zdravotní dokumentací oprávněné. Nové nálezy doloženy nebyly, neboť oprávněná dne 12. 6. 2018 zemřela.
6. Žalovaný shrnul obsah citovaného posudku PK MPSV, podle něhož se jedná o oprávněnou, jejíž dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav měl dopad na schopnost zvládání životních potřeb. PK MPSV po prostudování podkladové dokumentace, a zhodnocení závažnosti funkčních poruch, vyplývajících ze zdravotního stavu oprávněné, dospěla k závěru, že oprávněná byla od 21. 8. 2017 do 13. 2. 2018 z důvodu dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu neschopna zvládat 2 základní životní potřeby (osobní aktivity, péče o domácnost). Ostatní základní životní potřeby byla oprávněná schopna zvládat v přijatelném standardu. Funkční schopnosti dané zdravotním stavem se hodnotí ve vztahu k přirozenému sociálnímu prostředí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí a s využíváním běžně dostupných pomůcek, vybavení domácnosti, veřejných prostor, zdravotnických prostředků – facilitátorů, náhradních způsobů. PK MPSV neshledala, že by oprávněná byla neschopna zvládat základní životní potřebu mobility: když u oprávněné nebylo dokumentováno těžké postižení funkce končetin, ani úplná ztráta funkce dolních končetin, ani jiné zdravotní postižení, které by odůvodňovalo neschopnost samostatné chůze vlastním tempem s přestávkami, využitím opory a kompenzačních pomůcek; orientace, když oprávněná byla orientovaná a v lékařských nálezech nebyly dokumentovány posudkově významné poruchy chování, intelektu či paměti, smyslové funkce byly dostatečné; komunikace: u oprávněné nebyla dále dokumentována porucha řeči a není medicínské odůvodnění pro nezvládání rukou psané krátké zprávy; stravování: oprávněná byla bez posudkově významného postižení mentálních a duševních schopností, smyslové funkce byly pro zvládnutí této potřeby dostatečné, posudkově významné postižení horních končetin nedokumentováno; oblékání a obouvání: u oprávněné nebyly prokázány parézy končetin, ani těžké postižení hybnosti více kloubů, ani ztuhnutí celé páteře, které by bránily tuto životní potřebu s využitím vhodného oděvu a obuvi zvládnout, smyslové a mentální funkce jsou pro zvládnutí této životní potřeby dostatečné; tělesná hygiena: oprávněná měla přiměřené duševní i smyslové schopnosti vykonávat hygienu, používat hygienické zařízení, provádět celkovou hygienu, ústní hygienu i česání, schopnosti se přitom hodnotí i s využitím facilitátorů; výkon fyziologické potřeby: oprávněná schopna přemístění na WC, schopna sedu, stoje i zaujmout přiměřenou polohu, při zachovalé hybnosti rukou schopna následné hygieny i výměny pomůcek, smyslové i mentální funkce pro zvládnutí potřeby byly dostatečné; péče o zdraví: porucha kognitivních funkcí nedokladována, smyslové funkce dostatečné pro zvládnutí této potřeby, nedokladována porucha paměti, která by nebyla přiměřená věku. PK MPSV proto nepovažovala oprávněnou od 21. 8. 2017 do 13. 2. 2018 podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby.

7. Prokazatelná změna funkčního klinického nálezu, která má vliv na zvládání základních životních potřeb, je dokladována od 14. 2. 2018 po prodělané ischemické cévní mozkové příhodě s pravostranným postižením akcentovaným na dolní končetině. PK MPSV konstatovala, že od tohoto data do data úmrtí dne 12. 6. 2018 oprávněná nebyla schopna zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost, tj. celkem 9 základních životních potřeb. Od 14. 2. 2018 do 12. 6. 2018 proto PK MPSV oprávněnou považovala za osobu starší 18 let věku, která se podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách považovala za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV (úplná závislost).
8. PK MPSV uvedla, že znovu zhodnotila veškerou doloženou dokumentaci, která byla dostatečná k posouzení a přijetí posudkového závěru. PK MPSV považovala zdravotní stav oprávněné, rozsah jejího zdravotního postižení a dopad funkčního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby za objektivizovaný. Funkční klinický nález byl dokumentovaný v nálezech odborných lékařů, které jsou ve spisové dokumentaci.

Byl hodnocen zdravotní stav a funkční schopnosti oprávněné, které byly určitým způsobem ustálené. Posouzení vycházelo ze zhodnocení zdravotního stavu oprávněné doloženého nálezy a z výsledku sociálního šetření. Sociální šetření v domácím prostředí je přitom jedním z podkladů pro vypracování posudku. Sociální šetření bylo provedeno krátce po operaci prsu, tento pooperační stav byl sice nepříznivý, ale nebyl hodnocen jako dlouhodobě nepříznivý. Aktivita jsou považovány za nezvladatelné pouze v případě, že osoba aktivitu nezvládá zcela nebo pokud je nezvládání aktivity narušené těžkým způsobem. Za nezvladatelné je aktivita možné považovat jen v případě, kdy zhoršení zdravotního stavu vedoucího k nezvládnutí aktivity je delší než jeden rok, anebo je důvodný předpoklad, že bude trvat jeden rok či déle. PK MPSV proto vycházela z funkčních vyšetření, které objektivizovaly zdravotní stav oprávněné. U oprávněné bylo v nálezech uváděno, že je orientovaná, spolupracující, mobilní. Obtíže oprávněné před vznikem cévní mozkové příhody zhodnotil posudkový orgán jako lehké funkční postižení, které nemělo vliv na zvládání základních životních potřeb.

9. Žalovaný zhodnotil, že PK MPSV u oprávněné v období od 21. 8. 2017 do 13. 2. 2018 neshledala závislost na pomoci jiné osoby, neboť považovala za opodstatněné nezvládání 2 základních životních potřeb (osobní aktivity, péče o domácnost). Pro uznání nezvládání více základních životních potřeb nebyla naplněna zákonná podmínka dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Zdravotní stav oprávněné se sice zhoršil v souvislosti s léčbou pro karcinom prsu v září 2017, nicméně pooperační stav nebylo dle žalovaného možné hodnotit jako dlouhodobě nepříznivý. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav oprávněné nastal v únoru 2018 po prodělané akutní cévní mozkové příhodě s pravostrannou hemiparézou, kdy ani po ukončení léčby se schopnost zvládat základní životní potřeby neobnovila. Proto PK MPSV došla k závěru, že tento měsíc lze označit jako zásadní pro změnu počtu nezvládaných životních potřeb.
10. Žalovaný dále k otázce sociálního šetření, které bylo provedeno pouhý týden po závažné onkologické operaci, konstatoval následující. Povinnost vykonat sociální šetření vyplývá z ustanovení § 25 odst. 1 zákona o sociálních službách. Podle § 25 odst. 5 téhož zákona úřad práce provádí nové sociální šetření pouze tehdy, pokud o to prvoinstanční posudkový orgán požádá. Čas sociálního šetření není odvislý od toho, zda je výsledek sociálního šetření relevantní pro posudkové hodnocení, ale je odvislý od povinnosti správního orgánu bezodkladně vydat rozhodnutí. Posudková komise skutečnosti zjištěné při sociálním šetření nezlehčovala, avšak vysvětlila, proč závěry sociálního šetření nejsou rozhodující pro vypracování posudku. Nové sociální šetření posudková komise nemohla vyžádat z toho důvodu, že v době, kdy posudek vypracovala, oprávněná již nežila.
11. Jde-li o nezvládání základní životní potřeby mobilita podle rozsudku Krajského soudu v Brně tak k tomu odkázal žalovaný na lékařské zprávy z neurologie z března 2017, z infekčního oddělení z května 2017 a zprávu praktického lékaře z října 2017. Na základě těchto lékařských zpráv a posudkového hodnocení nelze konstatovat, že porucha funkčních schopností oprávněné dosahovala poruchy úplné nebo poruchy těžké a vedla k nezvládání této základní životní potřeby již k datu 21. 8. 2017. Žalovaný konstatoval, že posudková komise měla zákonem předepsané podklady a při posouzení zdravotního stavu oprávněné vycházela také z aktuálních lékařských zpráv. Pooperační stav zjištěný při sociálním šetření nemohl být hodnocen jako dlouhodobě nepříznivý.
12. PK MPSV při novém hodnocení zdravotního stavu dále nesdílela názor soudu, že k datu podání žádosti oprávněná nezvládala základní životní potřebu stravování. Funkční

omezení vyplývající ze zdravotního stavu podle posudkové komise nedosahovalo stupně těžké či úplné poruchy, která by bránila zvládat tuto základní životní potřebu s využitím facilitátorů a bez pomoci jiné fyzické osoby. Pokud byla oprávněně poskytována pomoc při stravování v době pooperačního stavu, nejednalo se o dlouhodobý zdravotní stav trvající déle než 1 rok. Ve zprávě neurologa z 16. 10. 2017 je uvedeno, že oprávněná je bez paretického postižení na horních i dolních končetinách, svalová síla je dobrá. PK MPSV shledala z dalších doložených lékařských zpráv, že oprávněná byla bez posudkově významného postižení mentálních a duševních schopností, smyslové funkce pro zvládnutí základní životní potřeby stravování byly dostatečné.

13. PK MPSV při novém posouzení hodnotila i základní životní potřebu oblékání a obouvání. Posudková komise hodnotila zdravotní stav oprávněné jako celek s výsledkem, že zdravotní dokumentací nebyly prokázány parézy končetin, ani těžké postižení hybnosti více kloubů, ani ztuhnutí celé páteře, které by bránily tuto životní potřebu s využitím facilitátorů a vhodného oděvu a obuvi zvládnout. Smyslové a mentální funkce byly pro zvládnutí oblékání a obouvání rovněž dostačující. Porucha funkčních schopností oprávněné nedosahovala dlouhodobě úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké.
14. Co se týče základní životní potřeby tělesná hygiena, PK MPSV nepovažovala tuto základní životní potřebu za nezvládanou, a to s odkazem na zprávu neurologa ze dne 16. 10. 2017, podle které byla oprávněná orientovaná, na horních i dolních končetinách bez paretického postižení svalová síla dobrá. Krajský soud v Brně odkazoval na lékařský nález ze dne 2. 10. 2017, podle kterého oprávněnou umývá, osušuje i obléká blízká osoba, oprávněná nebyla schopna se ani sama vykoupat. Zpráva neurologa však již takovou neschopnost nepopisuje, což svědčí o nesplnění podmínky dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pro uznání nezvládnutí základní životní potřeby tělesná hygiena. Funkční omezení nedosahovalo dlouhodobě stupně těžké nebo úplné poruchy, která by bránila zvládat tuto základní životní potřebu s využitím dostupných facilitátorů a bez pomoci jiné fyzické osoby.
15. PK MPSV znovu zhodnotila základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby a dospěla k závěru, že do února 2018 byla oprávněná schopna přemístění na WC, schopna sedu, stoje, zaujmout přiměřenou polohu, hybnost rukou byla zachována, byla zachována i schopnost následné hygieny a výměny pomůcek. Smyslové a mentální funkce byly pro zvládnutí této životní potřeby dostatečné. Sociální šetření bylo provedeno krátce po operaci prsu a popisovalo schopnosti zvládat tuto základní životní potřebu v aktuálním čase, nesvědčilo o dlouhodobosti jejího nezvládnutí. Zdravotní dokumentace oprávněné naopak popisovala její zdravotní stav v dlouhodobém horizontu, na základě čehož mohla stanovit posudková komise rozhraní dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

III. Žaloba

16. Žalobkyně předně zrekapitulovala předchozí řízení, kdy Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 12. 11. 2020, č. j. 32 A 32/2019 – 48 zrušil rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný podal proti rozsudku kasační stížnost a v době podání žaloby věc čekala na vyřízení Nejvyšším správním soudem.

17. V mezidobí byly vypracovány další posudky o zdravotním stavu, jejichž obsah je odlišný od posudků předcházejících. Žalobkyně si kladla otázku, jak je možné, že v řízení dospěje posudková komise pokaždé k naprosto jiným závěrům. Posudek PK MPSV je přitom důkazem, který podléhá hodnocení soudu a jeho závěry nemohou být soudem mechanicky přebírány. Žalovaný od počátku ignoroval námitky žalobkyně a mechanicky přebíral závěry posudku, s námitkami žalobkyně se nevypořádala ani PK MPSV. PK MPSV ve svém posudku pouze v obecné rovině uvedla, že pro nezvládnutí té které životní potřeby není medicínský podklad.
18. Krajský soud v Brně v předchozím řízení vyložil, že odůvodnění posudku musí být opřeno o zcela individuální poznatky týkající se funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu účastníka řízení na jeho schopnost zvládat základní životní potřeby, nikoliv pouze o obecně negativní vymezení, že účastník netrpí závažnějšími zdravotními postiženími, která by nezvládání základních životních potřeb implikovala. Krajský soud v Brně jako jediný podrobil důkazy ve správním spise podrobné kritice.
19. Je zarážející i posouzení PK MPSV, která určila jako hraniční den 14. 2. 2018, kdy se „ze dne na den“ matka žalobkyně stala závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV, avšak v den předcházející nebyla považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Jde-li o posudek ze dne 23. 2. 2021, tento neobsahuje ani žádnou odbornou polemiku stran závěrů rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 11. 2020, č. j. 32 A 32/2019 – 48. Žalovaný rovněž ignoroval vázanost správního orgánu právním názorem obsaženém v citovaném rozsudku Krajského soudu v Brně podle § 78 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s.ř.s.). Krajský soud v Brně podle žalobkyně považoval za nezpochybnitelnou kauzální vazbu mezi prokázanými zdravotními postiženími a schopností oprávněné zvládat životní potřeby mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, a to již před datem 14. 2. 2018, případně 16. 10. 2017. Pokud by bylo těchto pět základních životních potřeb uznáno za nezvládané, ve spojení s již uznanými základními životními potřebami osobní aktivity a péče o domácnost, oprávněná by již dříve než 14. 2. 2018 naplnila podmínku závislosti na péči jiné osoby ve stupni III a získala by nárok na příspěvek na péči.
20. Žalobkyně dále namítla nesprávnost posouzení zdravotního stavu oprávněné. Z hlediska vývoje zdravotního stavu byl zlomový rok 2017. Již v době podání žádosti o přiznání příspěvku na péči (tj. od 21. 8. 2017 do 13. 2. 2018) nezvládala oprávněná další základní životní potřeby – mobilita, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, při nichž oprávněné poskytovali pomoc rodinní příslušníci. Co se týče zdravotního stavu oprávněné, přes 50 let trpěla tzv. Crohnovou nemocí, měla oslabenou imunitu a jiné zdravotní komplikace. V březnu a říjnu 2017 ji postihla mozková atrofie, měla na těle mnohočetné hematomy, pergamenovou kůži. V lednu 2017 utrpěla úraz bérce, což vyústilo v těžkou infekci, a z důvodu špatného zdravotního stavu byla hospitalizována na infekčním oddělení. Prodělala několik zánětů rohovky na pravém oku, špatně viděla do dálky. V roce 2017 dále prodělala infekci močových cest a v srpnu 2017 jí byla diagnostikována rakovina prsu. Žalobkyně poukázala na lékařský nález pro posouzení zdravotního stavu ve věcech sociálního zabezpečení ze dne 2. 10. 2017, z něhož vyplývá, že oprávněná nesmí po operaci prsu zatěžovat pravou horní končetinu. Rovněž lékař uvádí, že oprávněná není

schopna se sama umýt či vykoupat. Je nejistá, trpí závratěmi, mívá točení hlavy, vertigo a tendence k pádům s následným zraněním. Následkem rakoviny prsu tak oprávněná fakticky nezvládala základní životní potřebu tělesná hygiena. To koresponduje i se závěry sociálního šetření ze dne 12. 9. 2017. Již z lékařské zprávy ze dne 22. 3. 2017 vyplývá, že oprávněná byla pro udávanou poruchu řeči vyšetřena neurologem, z nálezů vyplývá dysartrie a lehká monoparéza levé horní končetiny. Co se týče základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby, již ze závěrečné zprávy z infekčního oddělení uherskohradištské nemocnice ze dne 15. 5. 2017. Je zřejmé, že se u oprávněné objevovala řídká stolice. Již v únoru 2017 měla oprávněná potíže s levou dolní končetinou, trpěla závratěmi, vrávorala, táhlo ji to doprava. Žalobkyně dále poukázala na lékařskou zprávu ze dne 2. 10. 2017, v níž je uvedeno, že oprávněná trpěla častými průjmy a bolestmi břicha. Chůzi zvládala s oporou manžela pro vertigo. Žalobkyně zdůraznila, že oprávněná trpěla Crohnovou nemocí, tedy v případě, kdy ihned nebyl nikdo k dispozici, oprávněná neudržela stolicí a nestihla včas použít WC. Nekonrolovatelný pád by navíc u oprávněné vyústil v další zdravotní komplikace. Z lékařské zprávy ze dne 16. 10. 2017 jednoznačně vyplývá vertigines od 10. 10. 2017. Z lékařské zprávy z onkologie ze dne 10. 11. 2017 je patrné zhoršení zdravotního stavu oprávněné po operaci v září 2017, kdy jsou popisovány závratě a komplikace způsobené tzv. pásovým oparem. Sama posudková komise pak uváděla, že dne 30. 1. 2018 byla oprávněná odeslána k hospitalizaci na interní oddělení pro otoky dolních končetin, 3. den hospitalizace došlo ke zhoršení zdravotního stavu, poté se objevila slabost pravostranných končetin a oprávněná byla propuštěna dne 14. 2. 2018 s těžkou parézou pravostranných končetin. Podle názoru žalobkyně je zřejmé, že vývoj zdravotního stavu oprávněné nebyl takový, že by se zhoršil ze dne na den, jednalo se o dlouhodobý proces, jehož výsledkem bylo podání žádosti o příspěvek na péči v srpnu 2017. Zdravotní stav oprávněné byl celoživotně výjimečný, proto i posouzení zdravotního stavu je třeba zkoumat v jednotlivých souvislostech.

21. Přiznání základní životní potřeby mobilita pak bylo namístě již od 21. 8. 2017, neboť ve zdravotnické dokumentaci oprávněné byly soustavně popisovány závratě (např. lékařská zpráva z 15. 5. 2017). Závratě souvisely s prodělanými mozkovými příhodami (mozková atrofie v březnu a říjnu 2017) a postradiačními komplikacemi. Základní životní potřebu komunikace rovněž bylo namístě přiznat již od 21. 8. 2017, oprávněná trpěla drobnou poruchou řeči, která se projevovala zejména při nervozitě. Pro poruchu řeči byla vyšetřena na neurologii v březnu 2017, kdy jí byla diagnostikována neurologická dispenzarizace. Po onkologické operaci v září 2017 dále bylo vyloučeno, aby oprávněná zatěžovala pravou horní končetinu, nebyla proto schopna naservírovat si jídlo a nakrátet si jej, nezvládla si ani sama přemístit stravu a nápoj na místo konzumace. Bylo zároveň vyloučeno, aby se oprávněná sama oblékla a obula. Proto měly být základní životní potřeby stravování a oblékání a obouvání přiznány od 21. 8. 2017. V důsledku závratí oprávněná nezvládla sama provést celkovou hygienu, z lékařské zprávy ze dne 2. 10. 2017 vyplývá, že oprávněná nesmí po onkologické operaci prsu zatěžovat pravou horní končetinu a že není schopna se sama umýt či vykoupat. Základní životní potřeba tělesná hygiena měla být proto přiznána ke dni 21. 8. 2017. Ze zdravotnické dokumentace se podává, že oprávněná nezvládala k tomuto datu ani základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby, neboť přes 50 let trpěla Crohnovou nemocí a jelikož nebyla schopna samostatné chůze pro závratě, musel být k dispozici někdo z rodiny, jinak nezvládla včas použít WC a neudržela stolicí. Oprávněná dále nebyla schopna bez dohledu jiné osoby dodržovat ani stanovený léčebný režim, tj. nachystat si léky, termíny

návštěv lékařů pak hlídala žalobkyně. Přiznání základní životní potřeby péče o zdraví bylo tedy namísto již od 21. 8. 2017. Rovněž k tomuto datu měly být přiznány i základní životní potřeby osobní aktivity a péče o domácnost.

22. Vzhledem k uvedeným funkčním postižením oprávněné osoby žalobkyně konstatovala, že popsaná omezení oprávněné osoby v běžném životě mají podklad ve zdravotnické dokumentaci. Napadené rozhodnutí se řádně nevypořádalo se všemi lékařskými zprávami a faktickým zdravotním stavem oprávněné. Zdravotní stav oprávněné nebyl objektivně zhodnocen. Posudek lze považovat za úplný a přesvědčivý jen tehdy, když se v něm posudkový lékař vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným oprávněnou osobou a své posudkové závěry konkrétně zdůvodní. Závěr napadeného rozhodnutí je v extrémním nesouladu s faktickým zdravotním stavem oprávněné a s nutností poskytování péče o její osobu při zajištění základních životních potřeb. Žalovaný na základě neúplného a nesprávného zhodnocení zdravotního stavu nesprávně zjistil a posoudil stupeň závislosti oprávněné na pomoci jiné osoby v období ode dne podání žádosti o příspěvek na péči do 13. 2. 2018. Oprávněná se nestala ze dne na den závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV, ale její zdravotní stav se radikálně zhoršil v pooperačním období. Následně v lednu 2018 prodělala oprávněná mozkovou mrtvici.
23. Závěrem žalobkyně navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

24. Žalovaný především uvedl, že při posuzování zdravotního stavu oprávněné a vypracování posudku PK MPSV vycházela ze závěrů sociálního šetření a veškeré dostupné zdravotnické dokumentace, včetně nálezů a lékařských zpráv, které byly v řízení předloženy. Zdravotní stav oprávněné byl PK MPSV znám a zohledněn v možném zákonném rozsahu. PK MPSV i žalovaný se vypořádali s projednatelnými námitkami žalobkyně. Žalovaný zohlednil i názor Krajského soudu v Brně, uvedený v předchozím rozsudku ve věci žalobkyně.
25. Žalobkyní namítaný skokový přechod na IV. stupeň závislosti je v postupu PK MPSV náležitě odůvodněn a je založen na zákonných kritériích. Konkrétně v případě oprávněné bylo zhodnoceno, že se stala osobou závislou na péči jiné osoby ve IV. stupni od data 14. 2. 2018, neboť tento den byla oprávněná propuštěna do domácího ošetřování po hospitalizaci na interním oddělení, po prodělání akutní cévní mozkové příhody, přičemž u ní přetrvávala těžká pravostranná hemiparéza s akcentací na pravé dolní končetině a její zdravotní stav dále progredoval. Závislost oprávněné tak byla posuzována v rámci dvou časových pásem – před hospitalizací a po hospitalizaci. Tato období bylo nutné oddělit, neboť před hospitalizací oprávněná nesplňovala podmínku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. I kdyby oprávněná byla v období před hospitalizací omezena ve zvládání životních potřeb, nebyla splněna podmínka nepříznivého zdravotního stavu déle než 1 rok, přičemž nelze zohlednit ani žalobkyní namítanou péči poskytovanou oprávněné v období před hospitalizací. Ke dni propuštění do domácí péče po hospitalizaci pak již mohl být zdravotní stav oprávněné označen jako dlouhodobě nepříznivý a nezměnitelný.

26. Žalovaný dále uvedl, že soudům nepřísluší přezkoumávat zdravotní stav osob, neboť nedisponují takovými znalostmi, aby si o něm mohly učinit závěr. V rámci řízení před soudem je tedy možné pouze přezkoumat, zda posudky PK MPSV nejsou v rozporu s ostatními důkazy, resp. hodnotit důkazy ve vzájemné souvislosti a přikládat jim odpovídající relevanci.
27. V předcházející soudním řízení bylo ze strany žalobkyně např. namítáno nezohlednění závěrů sociálního šetření, které však nemohlo mít zcela referenční hodnotu s ohledem na nedávnou operaci oprávněné osoby a z objektivních důvodů nemohlo být ani přesunuto. Žalobkyně namítala i nezohlednění výňatků lékařských zpráv, které neobsahují diagnostické údaje, ale pouze tvrzení oprávněné osoby přednesené lékaři. Takovým podkladům podle názoru žalovaného nelze přikládat stejnou či vyšší relevanci než objektivizovanému posouzení zdravotního stavu specializovanými posudkovými lékaři.
28. Žalovaný ve věci žalobkyně nashromáždil zákonem stanovené podklady pro rozhodnutí. PK MPSV vycházela z relevantních a aktuálních lékařských nálezů, které měla k dispozici. Posudky PK MPSV pak žalovaný vyhodnotil jako každý jiný důkaz jak po stránce úplnosti, tak přesvědčivosti, přezkoumatelnosti a bezrozpornosti. Při rozhodování postupoval žalovaný v souladu s právními předpisy a své závěry podrobně odůvodnil. Žalovaný má za to, že v řízení o příspěvku žalobkyně nedošlo k žádnému pochybení, napadené rozhodnutí nemá vady a žaloba proto není důvodná. Žalovaný proto navrhl, aby krajský soud žalobu v plném rozsahu zamítl.

V. Vyjádření žalobkyně

29. Žalobkyně informovala krajský soud o tom, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020 – 33 zamítl kasační stížnost žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 11. 2020, č. j. 32 A 32/2019 – 48. Nejvyšší správní soud souhlasil se závěry krajského soudu, který zdůvodnil, proč předmětný posudek PK MPSV ve vztahu k některým základním životním potřebám není přesvědčivý, neboť bez skutkového zdůvodnění neguje závěry sociálního šetření, jakž i závěry některých žalobkyní doložených lékařských zpráv, aniž by byly postaveny na srovnatelné heuristické bázi.
30. Nejvyšší správní soud přitom upozornil, že k provedení dalšího sociálního šetření nebyla pouze omezená časová možnost od podání odvolání dne 27. 2. 2018 do 12. 6. 2018, kdy oprávněná zemřela. Správní řízení je nutno posuzovat jako celek a pochybení ve vedení správního řízení nelze klást žalobkyni k tíži. Za situace, kdy se žalovaný neuchýlil k opakovanému sociálnímu šetření, dospěl Nejvyšší správní soud ke stejnému závěru jako krajský soud – že sociální šetření provedené týden po operaci je třeba považovat za validní a prokazující faktický stav oprávněné, neboť v řízení nebyl prokázán opak.
31. Podle Nejvyššího správního soudu krajský soud popsal a zdůvodnil kauzální vazbu mezi prokázanými zdravotními postiženími oprávněné a její schopností tyto potřeby zvládat, a to nepochybně již před datem 14. 2. 2018, případně 16. 10. 2017. Pokud by bylo těchto pět základních životních potřeb uznáno za nezvládané, současně suzanými nezvládanými základními životními potřebami osobní aktivity a péče o domácnost oprávněná by již dříve než 14. 2. 2018 splnila podmínku závislosti na péči jiné osoby ve stupni III a získala by tak nárok na příspěvek.

VI. Posouzení věci krajským soudem

32. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
33. Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
34. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
35. Po řádném posouzení žalobních námitek dospěl krajský soud k závěru, že žaloba je důvodná.
36. V první řadě krajský soud uvádí, že v dané věci již jednou rozhodoval rozsudkem ze dne 12. 11. 2020, č. j. 32 A 32/2019 – 48. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020 – 33. Žalovaný vydal žalobou napadené rozhodnutí v době, kdy ještě o kasační stížnosti nebylo rozhodnuto.
37. Krajský soud přitom zdůrazňuje, že se od minulého soudního řízení nikterak nezměnila situace, neboť oprávněná zemřela dne 12. 6. 2018, a PK MPSV tak pouze opětovně posuzovala její zdravotní stav, a to na základě totožných lékařských zpráv a nálezů a totožného sociálního šetření, přičemž dospěla k jinému závěru než v předchozím rozhodnutí. Navzdory názoru krajského soudu uvedeného v rozsudku ze dne 12. 11. 2020, č. j. 32 A 32/2019 – 48, žalovaný v nyní napadeném rozhodnutí přiznal oprávněné v rámci nového posouzení příspěvek na péči od 14. 2. 2018 do 12. 6. 2018 ve výši 13 200 Kč měsíčně, a konstatoval, že od 21. 8. 2017 do 13. 2. 2018 příspěvek na péči nevzniká. V předchozím řízení žalovaný přiznal oprávněné příspěvek na péči od 1. 10. 2017 do 31. 1. 2018 ve výši 880 Kč měsíčně a od 1. 2. 2018 ve výši 13 200 Kč měsíčně.
38. Krajský soud v první řadě považuje za potřebné připomenout právní úpravu poskytování příspěvku na péči.
39. Právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně o sociálních službách a vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“). Aktuální právní úprava rozlišuje pro účely poskytování příspěvku na péči čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií je posuzování zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v ustanovení § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o následující potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
40. Bližší vymezení životních potřeb rozhodných pro stanovení stupně závislosti na pomoci jiných osob lze nalézt v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Podle ustanovení § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání

základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Podle ustanovení § 2a citované vyhlášky přitom rovněž platí, že k tomu, aby bylo možno učinit závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé z životních potřeb závislá na pomoci jiné osoby, postačí, pokud posuzovaná osoba nezvládá byt jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v této příloze.

41. Za zvládání životní potřeby **mobility** se dle prováděcí vyhlášky považuje stav, *kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.*
42. Za zvládání základní životní potřeby **orientace** se považuje stav, *kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.*
43. Za zvládání životní potřeby **komunikace** se považuje stav, *kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.*
44. Pokud se jedná o potřebu **stravování**, pak prováděcí vyhláška stanoví, *že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.*
45. Za zvládání základní životní potřeby **oblékání a obouvání** se považuje stav, *kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.*
46. Za schopnost zvládat základní životní potřebu **tělesná hygiena** se považuje stav, *kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holt se.*
47. Za zvládání základní životní potřeby **výkon fyziologické potřeby** se považuje stav, *kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.*
48. Za schopnost zvládat základní životní potřebu **péči o zdraví** se považuje stav, *kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační*

a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

49. Pokud se jedná o potřebu **osobní aktivity**, pak prováděcí vyhláška stanoví, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty *a* *vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.*
50. Za zvládání základní životní potřeby **péče o domácnost** se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek.
51. Již v předchozím soudním řízení vedeným pod sp. zn. 32 A 32/2019, krajský soud konstatoval, že se správní řízení ve věci přiznání příspěvku na péči vyznačuje tím, že v něm rozhodující důkaz představuje odborný posudek zdravotního stavu o závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Podle Nejvyššího správního soudu se pak „(...) jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009 – 60, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009 – 104, dostupné na www.nssoud.cz). Aby však bylo možné posudek považovat za přesvědčivý, je třeba trvat na tom, aby se posudková komise náležitým způsobem vypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, především pak těmi, které jsou uvedeny v podkladové dokumentaci a které namítá žadatel o změnu výše příspěvku na péči (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2016, č. j. 3 Ads 262/2015 – 34).
52. Předmětem napadeného rozhodnutí je rozhodnutí o příspěvku na péči dle zákona o sociálních službách, přičemž i v tomto řízení platí správní řád. Proto i v tomto řízení platila pro správní orgány povinnost zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (ustanovení § 3 správního řádu) a povinnost koncipovat odůvodnění rozhodnutí tak, aby korespondovalo se správním spisem a bylo plně přezkoumatelné, slovy zákona uvést v něm „*důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se* *správní* *orgán* *řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí*“ (§ 68 odst. 3 správního řádu).
53. V posuzovaném případě došlo k zásadnímu rozporu mezi posudkovými závěry a záznamem sociálního šetření. Jak krajský soud konstatoval ve svém předchozím rozsudku ve věci pod sp. zn. 32 A 32/2019, rozpor mezi závěry PK MPSV a výsledkem

sociálního šetření není výjimečný a *a priori* nezakládá vadu rozhodnutí žalovaného. Odůvodnění posudku však následně musí být opřeno o individuální poznatky týkající se funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého stavu účastníka řízení na jeho schopnost zvládat základní životní potřeby, nikoliv pouze o obecné negativní vymezení, že účastník řízení netrpí závažnějšími zdravotními postiženími, která by nezvládání předmětných základních životních potřeb implikovala. Posudek PK MPSV ze dne 23. 2. 2021 ve vztahu k některým jednotlivým základním životním potřebám opětovně bez konkrétnějšího zdůvodnění neguje závěry sociálního šetření, které proběhlo týden po závažné onkologické operaci. Při takto zásadním rozporu mezi výsledkem sociálního šetření a závěry posudkové komise pak nelze bez zopakování sociálního šetření či osobního vyšetření oprávněné osoby posudkovou komisí dospět k jednoznačnému závěru, že výsledky sociálního šetření nejsou pro posudkové hodnocení a pro vydání rozhodnutí relevantní.

54. Je přitom pouze na žalovaném, aby zjistil skutkový stav bez důvodných pochybností. Žalovaný měl komplexně zhodnotit úplnost, celistvost, aktuálnost a souladnost posudkového hodnocení a na základě toho učinit závěr, o němž opře výrok napadeného rozhodnutí, což se však nestalo. V situaci, kdy posudkové orgány opakovaně sdělovaly, že výsledky sociálního šetření není možné považovat za zcela relevantní, měly správní orgány přistoupit k opakovanému sociálnímu šetření v dostatečném časovém odstupu od onkologické operace, popř. k vyšetření zdravotního stavu oprávněné samotnou posudkovou komisí. Jelikož ani k jedné variantě nedošlo, a závěry sociálního šetření opětovně nebyly brány posudkovou komisí v dostatečném rozsahu, napadené rozhodnutí trpí vadou, která měla vliv na jeho zákonnost.
55. Je však nutné zdůraznit, že vzhledem k nemožnosti opakování sociálního šetření či provedení vyšetření oprávněné přímo posudkovou komisí, je skutkový stav v podstatě zakonzervován tak, jak byl již zjištěn, resp. jej nelze doplnit tak, že by došlo k opakovanému sociálnímu šetření či osobnímu vyšetření oprávněné posudkovou komisí. Žalovaný, potažmo PK MPSV, tak nemají jinou možnost než vzít v potaz závěry provedeného sociálního šetření v kontextu s předloženými lékařskými zprávami.
56. Pro posouzení věci pak není rozhodující, že podle názoru PK MPSV stav oprávněné po prodělané onkologické operaci nebylo možné považovat za dlouhodobě nepříznivý, tj. takový, který trvá nebo bude trvat déle než 1 rok. Vzhledem k absenci následného vyšetření či opakování sociálního šetření jde pouze o úvahu posudkové komise, která není dále nijak podložena. Z lékařských zpráv předložených žalobkyní totiž změna zdravotního stavu oprávněné po onkologické operaci vyplývá, zejména zhoršení vertiga a závratí, na které si stěžovala při vyšetřeních v neurologické ambulanci dne 16. 10. 2017, na interním oddělení dne 16. 10. 2017 a v onkologické ambulanci dne 10. 11. 2017. Z vyšetření v onkologické ambulanci dne 10. 11. 2017 rovněž vyplynulo, že stav oprávněné byl celkově zhoršen. Ze zprávy praktické lékařky pro posouzení zdravotního stavu ve věcech sociálního zabezpečení ze dne 2. 10. 2017 vyplývá, že pro vertigo nebyla oprávněná schopna samostatné chůze a musel ji podpírat manžel. Rovněž z této zprávy vyplývá, že oprávněná nesmí po onkologické operaci zatěžovat pravou horní končetinu. V kontextu je nutno zmínit i to, že oprávněná trpěla prokazatelně již od jara 2017 na točení hlavy, což vyplývá ze závěrečné zprávy z interního oddělení ze dne 22. 3. 2017. Ze závěrečné zprávy z interního oddělení ze dne 22. 3. 2017 vyplývá rovněž lehká monoparéza levé horní končetiny. Ze zprávy z infekčního oddělení ze dne 15. 5. 2017

rovněž vyplynulo, že oprávněná při hospitalizaci šla na WC, zavravorala a táhlo ji to doprava. Z těchto lékařských zpráv je zřejmé, že špatný zdravotní stav oprávněné postupně progredoval. Zásadnější zhoršení zdravotního stavu oprávněné ovšem prokazatelně nastalo po prodělané onkologické operaci.

57. Krajský soud již ve svém předchozím rozhodnutí ve věci sp. zn. 32 A 32/2019 konstatoval, že hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřebu mobility, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby nebylo zdůvodněno v posudku PK MPSV ani žalovaným přesvědčivě a dostatečně, neboť se tak stalo bez oprávněného důvodu v kontradikci se závěry sociálního šetření, které bylo provedeno sociálním pracovníkem v domácnosti oprávněné. Nebylo přitom dostatečně odůvodněno hodnocení ve vztahu k opačným závěrům plynoucím ze sociálního šetření a i některým lékařských zpráv. Žalovaný pak se ani s ohledem na zpochybňovanou validitu neuchýlil k opakování sociálního šetření v domácím prostředí oprávněné či vyšetření oprávněné členy posudkové komise, které by mohly zvrátit nepřesvědčivost závěrů PK MPSV, resp. žalovaného. Uvedenou vadu správního řízení přitom není možné přičítat k tíži oprávněné.
58. Krajský soud trvá na závěru, že žalovaný i nyní nedostatečně zhodnotil základní životní potřeby mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby, jelikož je nezhodnotil v kontextu se všemi zdravotními potížemi oprávněné.
59. K základní životní potřebě mobilita krajský soud uvádí, že se nemůže ztotožnit se závěrem žalovaného, že oprávněná zvládala tuto základní životní potřebu bez pomoci jiné fyzické osoby v přijatelném standardu až do 13. 2. 2018. Ze sociálního šetření uskutečněného dne 12. 9. 2017 vyplynulo, že byla oprávněná ležící, do sedu jí pomáhala žalobkyně, na WC došla pomalou chůzí v doprovodu pečující osoby, zvládla pouze rovný terén, schody nepřekonala. Rovněž v lékařské zprávě pro posouzení zdravotního stavu ve věcech sociálního zabezpečení ze dne 2. 10. 2017 je uvedeno, že je oprávněná nejistá, má často závratě, točení hlavy, vertigo, tendenci k pádům a následným zraněním, chůzi zvládá pro vertigo s oporou manžela. Případné pády přitom byly pro oprávněnou nežádoucí vzhledem ke zdravotním komplikacím s tím spojeným (pergamenová kůže, tendence k hematomům, oděrkám, poúrazové hnisání). Pokud oprávněná již delší dobu trpěla vertigem, prokazatelně od jara 2017, a potřebovala z tohoto důvodu doprovod jiné osoby, nelze mít za to, že nezvládala tuto základní životní potřebu v přijatelném standardu až od 13. 2. 2018, ale nezvládala ji minimálně od prodělané onkologické operace, případně již v období před touto operací (ke dni podání žádosti).
60. Co se týká základní životní potřeby stravování, krajský soud i zde shledal, že závěry zaujaté PK MPSV a žalovaným nejsou přesvědčivé. Ze sociálního šetření dne 12. 9. 2017 vyplynulo, že oprávněná se sama neobsloužila, stravu nenaporcovovala a nenaservírovala. Vzhledem k lékařské zprávě z interního oddělení dne 22. 3. 2017, z níž vyplývá lehká monoparéza levé horní končetiny, a vzhledem ke zprávě praktické lékařky ze dne 2. 10. 2017, z níž vyplývá zákaz zatěžovat po onkologické operaci pravou horní končetinu, si lze těžko představit, jak by oprávněná mohla zvládat základní životní potřebu stravování v přijatelném standardu, i ve spojení se závratěmi a vertigem. Dle názoru soudu oprávněná musela mít potíže s naporčováním stravy, jejím naservírováním, popř. i s najezením se a napitím. Zdravotní stav oprávněné je tak nutno posuzovat jako celek, ne pouze s ohledem na jednotlivosti. Tuto základní životní potřebu proto oprávněná prokazatelně nemohla zvládat v přijatelném standardu minimálně již od prodělané

onkologické operace, spíše již od data podání žádosti vzhledem k vertigu a s ním spojenou obtíží při servírování připravené stravy. Nikoliv však až od 13. 2. 2018, jak stanovil žalovaný.

61. Nelze se ztotožnit ani se závěry žalovaného a PK MPSV, že oprávněná zvládala až do 13. 2. 2018 základní životní potřebu oblékání a obouvání. Podle závěrů sociálního šetření celé tělo oprávněné oblékala žalobkyně, oprávněná nebyla schopna zapnout zip či zavázat tkaničku. Oprávněná měla s ohledem na vertigo problémy s mobilitou, jakož i s oběma horními končetinami, a tudíž lze si stěží představit, že by mohla tuto potřebu zvládnout v přijatelném standardu, a to minimálně od prodělané onkologické operace. Krajský soud má opět za to, že zdravotní stav oprávněné měl být i v tomto případě posouzen jako celek. Nelze proto považovat za přesvědčivý závěr žalovaného, že oprávněná zvládala tuto základní životní potřebu v přijatelném standardu.
62. K základní životní potřebě tělesné hygieny soud uvádí, že ani v tomto případě nesouhlasí se závěry žalovaného a PK MPSV, že oprávněná tuto potřebu zvládala sama bez pomoci jiné osoby v přijatelném standardu až do 13. 2. 2018. Krajský soud znovu vycházel ze závěrů sociálního šetření, dle kterého oprávněnou omývala žalobkyně, která ji rovněž osušila a oblékla, přičemž oprávněná potřebovala s hygienou pomoci. Dle lékařského nálezu pro posouzení zdravotního stavu ve věcech sociálního zabezpečení z 2. 10. 2017 nebyla oprávněná schopna se ani sama umýt, vykoupat. Dle názoru krajského soudu tedy nelze mít za daných okolností za to, že oprávněná zvládla až do 13. 2. 2018 tuto základní životní potřebu sama. Naopak je evidentní, že oprávněná tuto základní životní potřebu v přijatelném standardu nezvládala již podstatně dříve, opět minimálně od prodělané onkologické operace.
63. I co se týká základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby, nelze se s ohledem na souhrn zdravotních potíží oprávněné ztotožnit se závěry žalovaného a PK MPSV. V rámci sociálního šetření vyplynulo, že oprávněná měla problémy se samostatným dojitím na toaletu, současně trpěla častými průjmy. Časté průjmy vyplývají v podstatě ze všech předložených lékařských zpráv, neboť oprávněná dlouhodobě trpěla Crohnovou chorobou, s níž byly průjmy spojeny. Důsledkem průjmů pak byla nutnost rychlého přesunu na toaletu. Ve spojení se závratěmi a vertigem, na které oprávněná rovněž trpěla, si lze stěží představit, jak by mohla sama bez doprovodu další osoby tuto potřebu zvládat v přijatelném standardu a potřebné rychlosti až do 13. 2. 2018, ačkoliv měla dané problémy prokazatelně již mnohem dříve. Nelze tak mít za to, že oprávněná zvládala včas používat WC, jak vyplývá z § 2a prováděcí vyhlášky.
64. K základní životní potřebě orientace neshledal zdejší soud rozpory v závěrech, ke kterým dospěla PK MPSV a žalovaný, přičemž tyto závěry odpovídají ostatním podkladům, na základě kterých bylo napadené rozhodnutí vydáno. Totéž poté platí u hodnocení zvládání životní potřeby komunikace. I v tomto případě má krajský soud za to, že oprávněná byla až do dne 13. 2. 2018 schopna tuto základní životní potřebu zvládat resp. neexistoval medicínský podklad pro opak. Záznam ze sociálního šetření a záznamy z lékařských zpráv nevypovídají o zásadní neschopnosti oprávněné orientovat se či komunikovat. Je sice patrné, že oprávněná měla zhoršenou komunikaci, psala s velkými obtížemi, nicméně ani krajský soud z doložených materiálů nedospěl k závěru, že by oprávněná nebyla (byť s ohledem na svůj věk s jistými logickými obtížemi) schopna se do data 13. 2. 2018 srozumitelně vyjadřovat a dorozumět, chápat obsah zpráv či vytvářet

rukou psanou krátkou zprávou. Rovněž se krajský soud ztotožnil i se závěry žalovaného a PK MPSV stran základní životní potřeby péče o zdraví, když tuto základní životní potřebu oprávněná zvládala sama bez pomoci jiné osoby v přijatelném standardu, resp. s přijatelnými omezeními vyplývajícími z věku oprávněné až do 13. 2. 2018. Krajský soud se dále nezabýval schopností osobní aktivity a péče o domácnost, neboť tyto byly žalovanou i PK MPSV hodnoceny jako nezvládané již od data podání žádosti.

65. Ve vztahu k jednotlivým základním životním potřebám krajský soud odkazuje rovněž na svůj předchozí rozsudek ve věci ze dne 12. 11. 2020, č. j. 32 A 32/2019 – 48, v jehož bodech 84 – 92 podrobně zdůvodnil, proč předchozí posudek PK MPSV ve vztahu k některým základním životním potřebám nepovažuje za přesvědčivý. Nový posudek PK MPSV se přitom od předchozího neliší v posouzení jednotlivých základních životních potřeb tak, aby individualizoval posouzení ve vztahu ke zdravotním potížím žalobkyně a výsledkům sociálního šetření.
66. Na základě výše uvedeného soud i nyní opakuje, že za stávající situace, kdy není možné zopakovat sociální šetření, neboť chybou správních orgánů k zopakování sociálního šetření nedošlo v době, kdy to možné bylo, je třeba považovat provedené sociální šetření týden po provedené operaci za validní a prokazující faktický stav oprávněné. V řízení totiž nebyl prokázán opak, a i ze žalobkyní předložených lékařských zpráv jsou zdravotní potíže oprávněné jednoznačně patrné. Ve vztahu k základním životním potřebám mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby považuje krajský soud za zcela nezpochybnitelnou kauzální vazbu mezi prokázanými zdravotními postiženími oprávněné a její schopností tyto potřeby zvládat (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), a to nepochybně již před datem 14. 2. 2018, případně 16. 10. 2017. Pokud by bylo těchto pět základních životních potřeb a dále uznané základní životní potřeby osobní aktivity a péče o domácnost uznáno jako nezvládané, oprávněná by již dříve než 14. 2. 2018 naplnila podmínku závislosti na péči (pomoci) jiné osoby ve III. stupni a získala by nárok na příspěvek na péči (§ 8 odst. 1 písm. c) zákona o sociální péči).
67. Uvedené závěry krajského soudu přitom aproboval i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020 – 33, když konstatoval, že provedené sociální šetření je třeba považovat za validní a prokazující faktický stav oprávněné, neboť v řízení nebyl prokázán opak. Oprávněná nezvládala i podle názoru Nejvyššího správního soudu základní životní potřeby mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby nepochybně již před datem 14. 2. 2018, případně 16. 10. 2017. Nejvyšší správní soud se ztotožnil i se závěry krajského soudu stran přesvědčivosti posudku PK MPSV, který bez srozumitelného a skutkového zdůvodnění neguje závěry provedeného sociálního šetření. V řízení mělo být provedeno nové sociální šetření, případně mělo dojít k vyšetření stravu oprávněné přímo posudkovou komisí. K provedení dalšího šetření oprávněné přitom neexistovala pouze omezená časová možnost. Správní řízení je podle Nejvyššího správního soudu nutné posuzovat jako celek a pochybení ve vedení správního řízení nelze klást k tíži žalobkyni.
68. Krajský soud se na závěr ztotožňuje s názorem žalovaného, že soudům nepřísluší přezkoumávat zdravotní stav osob, neboť nedisponují takovými znalostmi, aby si o něm mohly učinit závěr. V nyní posuzovaném případě však není třeba zásadních odborných lékařských znalostí, aby bylo možné dojít k závěru, že mezi provedeným sociálním šetřením, žalobkyní předloženými lékařskými zprávami a závěry PK MPSV a

žalovaného, jsou natolik zásadní rozpory, které zakládají pochybnost o dostatečně zjištěném skutkovém stavu, s dopadem na zákonnost napadeného rozhodnutí.

VII. Závěr a náklady řízení

69. Krajský soud je tedy přesvědčen, že posudek vypracovaný PK MPSV, jakož i rozhodnutí žalovaného, trpí zásadními nedostatky, které způsobují, že napadené rozhodnutí spočívá na nedostatečném zjištění skutkového stavu věci. Za těchto okolností nezbývá krajskému soudu než napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení (výrok I). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
70. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný byl ve věci neúspěšný, pročez nemá na náhradu nákladů řízení právo. V dané věci měla plný úspěch ve věci žalobkyně, již vznikly náklady v souvislosti s právním zastoupením advokátkou.
71. Podle ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu platí, že v řízení o žalobě ve věci nároků fyzických osob v sociálním zabezpečení ve správním soudnictví je tarifní hodnotou 5 000 Kč. Ve smyslu ustanovení § 7 bod 3 této vyhlášky činí sazba za jeden úkon právní služby 1 000 Kč. Krajský soud vycházel z toho, že zástupkyně žalobkyně požadovala nahradit náklady řízení ve věci za 2 úkony právní služby, a to konkrétně převzetí a příprava zastoupení (§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu), a seps žaloby (§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu). Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč. Celkem tedy náleží na odměně za právní zastupování žalobkyně částku 2 600 Kč. Jelikož zástupkyně žalobce soudu nedoložila, že by byla plátcem DPH, soud odměnu o částku připadající na tuto daň (21%) nezvyšoval. Celkem tedy na odměně za právní zastupování náleží částka 2 600 Kč, která bude zástupkyni žalobce uhrazena žalovaným za podmínek uvedených ve výroku II. tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. května 2023

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce